

prof. dr hab. Dariusz Mikulski

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

Łódź, 24.02.2026 r.

RECENZJA

w przewodzie doktorskim pana mgr. He Zhang
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne

1. Przedmiot recenzji i podstawa opracowania

Przedmiotem niniejszej recenzji jest osiągnięcie artystyczne oraz część opisowa rozprawy doktorskiej pana mgr. He Zhang, złożone Radzie Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Praca zatytułowana „When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China” została przygotowana pod opieką naukową dr. hab. Tomasza Bińkowskiego, prof. UMFC, i ma strukturę typową dla doktoratu w dyscyplinie sztuki muzyczne: obejmuje dzieło artystyczne (nagranie na płycie CD) oraz jego opis teoretyczny pt. „Analiza aspektów wykonawczych europejskiej i chińskiej muzyki waltorniowej XX wieku w kontekście różnic oraz podobieństw w oparciu o reprezentatywne przykłady literatury na róg”.

W opracowaniu recenzji uwzględniłem również dane repertuarowe i tezy analityczne zawarte w materiale porównawczym, pozwalające pełniej odtworzyć ramy programu i kontekst wykonawczy nagrań.

2. Charakterystyka materiału artystycznego i koncepcji pracy

Program artystyczny doktoranta tworzy ambitną panoramę literatury waltorniowej XX wieku. Na szczególne podkreślenie zasługuje konfrontacyjna idea zestawienia repertuaru ukształtowanego w europejskiej tradycji modernizmu, neoklasycyzmu i muzyki kameralnej z reprezentatywnymi przykładami twórczości chińskiej, wciąż marginalnie obecnej w europejskiej świadomości wykonawczej. Tak sformułowany program nie jest jedynie „przeglądem utworów”, lecz stanowi świadomie zaprojektowane pole badawcze, w którym waltornia zostaje ukazana jako instrument zdolny do przenoszenia znaczeń estetycznych pomiędzy odmiennymi systemami ekspresji.

Doktorant w sposób trafny identyfikuje odmiennność perspektyw interpretacyjnych: zachodni model pracy, oparty na analizie tekstu muzycznego (struktury formalnej, relacji harmoniczných, hierarchii napięć, zapisu artykulacyjnego i dynamiki), zostaje zestawiony z praktyką częściej spotykaną w kręgu kultury chińskiej, gdzie istotną rolę odgrywa synteza

sztuki oraz myślenie o ekspresji jako o całościowym obrazie emocjonalno-symbolicznym. To rozpoznanie nie ma w pracy charakteru deklaratywnego – znajduje konsekwentne odbicie w doborze repertuaru oraz w sposobie prowadzenia narracji wykonawczej.

3. Ocena merytoryczno-artystyczna dzieła

3.1. Interpretacja i styl – repertuar europejski

W warstwie wykonawczej mgr He Zhang prezentuje warsztat rzetelny, stabilny intonacyjnie i świadomy stylistycznie, co pozwala mu wiarygodnie różnicować idiomy poszczególnych kompozytorów.

Paul Hindemith – Sonata na róg i fortepian (cz. I „Mäßig bewegt”): interpretacja wykazuje zrozumienie specyfiki języka Hindemitha – surowej, motorycznej narracji, w której fraza wynika z logiki rytmicznej i kontrapunktycznej, a napięcie budowane jest poprzez następstwa interwałowe i wyrazistą artykulację. Doktorant prowadzi linię waltorni z wyczuciem kierunku, zachowując klarowność ataku, kontrolę nad przejściami rejestrowymi oraz spójność intonacyjną w dialogu z fortepianem.

Lars-Erik Larsson – Concertino op. 45/5 (cz. I–II): wykonanie potwierdza umiejętność budowania narracji opartej na kantylenie i przejrzystości formy. W Allegro moderato słyszalna jest dyscyplina rytmiczna i dbałość o detale artykulacyjne, natomiast w Lento cantabile doktorant potrafi nadać frazie potrzebną „oddechowość”, prowadząc dźwięk w sposób miękki, z dbałością o nośność i kulturę brzmienia.

3.2. Wirtuozeria i dojrzałość – punkt kulminacyjny programu

Za najbardziej wartościowy punkt programu – zarówno pod względem trudności, jak i dojrzałości wypowiedzi artystycznej – uznaję „Laudatio” Bernharda Krola. Jest to utwór wymagający nie tylko sprawności (koordynacji oddechowej, precyzji artykulacji, swobody w skrajnych rejestrach, odporności kondycyjnej), lecz przede wszystkim zdolności kształtowania wieloplanowej narracji: od figuracyjnej motoryki po odcinki o charakterze quasi-recytatywnym, gdzie ekspresja rodzi się z jakości dźwięku, retoryki pauz i napięcia harmonicznego-interwałowego.

Doktorant realizuje te zadania w sposób szczególnie przekonujący: brzmienie jest pełne i nasycone, artykulacja czytelna, a dynamika – funkcjonalna, podporządkowana formie. Interpretacja ujawnia świadomość, że w repertuarze solowym XX wieku waltornia staje się instrumentem „mówiącym” – wymagającym narracji porównywalnej z monologiem scenicznym, w którym każdy gest ma wagę strukturalną.

3.3. Kameralistyka i kompetencje zespołowe

W obszarze muzykowania zespołowego doktorant potwierdza wysoki poziom kultury wykonawczej. Sonata Francisca Poulenca na róg, trąbkę i puzon (cz. III – Rondo) jest sprawdzianem nie tylko techniki, ale i umiejętności słuchania: równowagi barw, synchronizacji

artykulacji i precyzji wejść w fakturze, w której instrumenty dęte blaszane muszą funkcjonować jak „jedno ciało” – a zarazem zachować indywidualne profile.

Wykonanie jest spójne interpretacyjnie: doktorant zachowuje elastyczność rytmiczną i umiejętnie wpisuje własną partię w całość aparatu brzmieniowego. Drobne nieścisłości (typowe dla nagrania koncertowego) nie naruszają obrazu kompetencji kameralisty i w żadnym stopniu nie podważają jakości warsztatowej.

4. Repertuar chiński – walor poznawczy i interpretacyjny

Z perspektywy europejskiego odbiorcy i dydaktyki akademickiej szczególnie istotna jest część programu obejmująca kompozycje chińskie. Ich obecność w dziele artystycznym ma charakter podwójny: poznawczy – wprowadza do obiegu akademickiego i wykonawczego repertuar rzadko wykonywany w Europie; oraz interpretacyjny – wymaga od wykonawcy innego modelu frazowania i barwienia dźwięku, często bliższego estetyce pieśniowej (kantylenowej), opartego na śpiewności, łuku frazy, idiomie melodycznym oraz szczególnym znaczeniu „koloru” i czasu.

Doktorant pokazuje, że potrafi przenieść waltornię w obszar ekspresji, w którym instrument ma funkcjonować nie tyle jako nośnik efektu, ile jako medium liryczne. Istotna jest także konsekwencja, z jaką współpracuje z pianistami: wspólne budowanie agogiki, respekt dla proporcji dynamicznych oraz świadomość, że w tego typu repertuarze akompaniament nie jest tłem, lecz integralnym składnikiem narracji.

5. Ocena części teoretycznej (opis rozprawy)

Część opisowa stanowi wartościowe dopełnienie dzieła artystycznego. Doktorant przedstawia założenia repertuarowe, identyfikuje kluczowe wyzwania wykonawcze i – co szczególnie ważne – systematyzuje wiedzę o chińskiej literaturze waltorniowej XX wieku, przybliżając sylwetki kompozytorów oraz charakteryzując style wynikające z różnorodności tradycji regionalnych i etnicznych.

Na uznanie zasługuje fakt, iż autor posługuje się językiem polskim (dla niego obcym) w sposób komunikatywny, a pojawiające się usterki językowe nie zakłócają przekazu merytorycznego. Tekst pozostaje w spójnej relacji z materiałem artystycznym – nie jest opisem „obok nagrań”, lecz stanowi próbę ich zakotwiczenia w kontekście estetycznym, historycznym i wykonawczym.

6. Uwagi krytyczne

Wskazać należy na niedoskonałości techniczne części materiału fonograficznego: ograniczoną głębię brzmienia, spłaszczenie dynamiki, niekiedy problematyczne proporcje pomiędzy instrumentami, co może wynikać z zastosowania nieprofesjonalnych środków rejestracji. Jednocześnie brak montażu i postprodukcji pozwala ocenić materiał jako autentyczny zapis gry „na żywo”, odsłaniający realne kompetencje wykonawcze doktoranta, a więc w pewnym sensie

odpowiadający idei dzieła artystycznego jako świadectwa sprawności i dojrzałości interpretacyjnej.

7. Znaczenie osiągnięcia dla dyscypliny sztuki muzyczne

Oceniane osiągnięcie posiada wyraźny walor dla rozwoju dyscypliny sztuki muzyczne: jest to wykonawcza i teoretyczna konfrontacja dwóch porządków kulturowych, dokonana poprzez instrument, który w XX wieku przeszedł istotną ewolucję idiomatyczną. Praca doktoranta poszerza perspektywę repertuarową, wzmacnia wymiar porównawczy badań wykonawczych oraz tworzy realny impuls dydaktyczny: repertuar chiński może stać się wartościowym materiałem do dalszej pracy artystycznej i pedagogicznej (zarówno na poziomie akademickim, jak i konkursowym).

8. Konkluzja (wniosek końcowy)

Przedstawione przez pana mgr. He Zhang osiągnięcie artystyczne wraz z opisem teoretycznym świadczy o wysokiej sprawności warsztatowej, dojrzałości interpretacyjnej oraz wyraźnie ukształtowanej świadomości estetycznej. Na szczególne uznanie zasługuje konceptualna odwaga zestawienia repertuaru europejskiego i chińskiego oraz konsekwencja w realizacji celu badawczo-wykonawczego, jakim jest ukazanie odmiennych modeli ekspresji i myślenia o frazie, barwie i formie w muzyce XX wieku.

Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdzam, że oceniana praca doktorska spełnia wymogi określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wnoszę o dopuszczenie pana mgr. He Zhang do publicznej obrony.

prof. dr hab. Dariusz Mikulski

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Dąbrowa, dnia 24.07.26 roku
(miejscowość)

Bariszek Miłulski, Prof. Dr HAB.

imię, nazwisko i stopień/tytuł naukowy recenzenta

OŚWIADCZENIE O BRAKU KONFLIKTU INTERESÓW

Oświadczam, że wedle mojej najlepszej wiedzy w dacie podpisania niniejszego oświadczenia, między mną a panem mgr **He Zhang**, ubiegającym się o stopień doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne, w postępowaniu prowadzonym przez Radę Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, nie występuje jakikolwiek konflikt interesów, w szczególności:

- 1) nie występują bezpośrednie relacje osobiste (pokrewieństwo, związki prawne, konflikt);
- 2) nie zachodzą relacje podległości zawodowej.

Ponadto oświadczam, iż nie zachodzą jakiegokolwiek inne okoliczności, które mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności w przedmiotowej sprawie lub stanowić przeszkodę w rzetelnym i terminowym wykonaniu obowiązków recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora.

W przypadku podejrzenia zaistnienia okoliczności mogących wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia, niezwłocznie poinformuję o tym na piśmie Radę Dyscypliny Artystycznej UMFC.

(podpis recenzenta)